

K O N W E N C J A

między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Rumunii, dotycząca wydawania przestępców i pomocy prawnej w sprawach karnych, podpisana w Bukareszcie, w dniu 26 marca 1930 r.
(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dn. 18 lutego 1932 r. — Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 181).

Przekład.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
MY, IGNACY MOŚCICKI,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wie-
dzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego szóstego marca tysiąc dzie-
więćset trzydziestego roku podpisana została w Bu-
kareszcie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a Rządem Królestwa Rumunii konwencja, dotycząca
wydawania przestępców i pomocy prawnej w spra-
wach karnych, o następującem brzmieniu dosłownem:

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,
NOUS, IGNACY MOŚCICKI,
PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux qui ces Présentes Lettres verront,
Salut:

Une Convention relative à l'extradition des
infracteurs et à l'entr'aide judiciaire en matière
pénale ayant été signée entre le Gouvernement de la
République de Pologne et le Gouvernement du
Royaume de Roumanie à Bucarest le vingt six mars
mil neuf cent trente, Convention dont la teneur suit:

KONWENCJA

pomiędzy Polską a Rumunją, dotycząca wydawania przestępców i pomocy prawnej w sprawach karnych.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

i

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL RUMUNJI

pragnąc uregulować sprawy, dotyczące wydawania przestępców i pomocy prawnej w sprawach karnych,

postanowili zawrzeć konwencję i w tym celu zamianowali jako Pełnomocników:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Jego Ekszelencję hr. Jana SZEMBEKA, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego Polski w Bukareszcie,

Jego Królewska Mość Król Rumunji:

Jego Ekszelencję Pana Georges G. MIRONESCO, Ministra Sekretarza Stanu w Departamencie Spraw Zagranicznych,

którzy, po wymianie swych pełnomocnictw uznanych za dobre i w należytej formie, zgodzili się na postanowienia następujące:

Rozdział pierwszy.

Wydawanie przestępców.

Artykuł 1.

Wysokie Układające się Strony zobowiązują się wydawać sobie wzajemnie, na żądanie, osoby znajdujące się na obszarze jednej z Nich, ścigane lub skazane przez sądy drugiej Strony za czyny, które według ustaw zarówno jednego jak drugiego Państwa, obowiązujących chociażby w jednej tylko ich dzielnicy, zagrożone są karą pozbawienia wolności na przeciąg dwóch lat lub karą cięższą.

Artykuł 2.

Wysokie Układające się Strony nie wydają obywateli własnych, a Rzeczpospolita Polska nie wydaje ponadto obywateli W. M. Gdańska.

Jeżeli przed otrzymaniem przez Państwo wezwane wniosku ekstradycyjnego osoba, której wydania zażądano, wniosła do władz Państwa wezwanego prośbę o nadanie jej obywatelstwa, natenczas Państwo to może rozstrzygnięcie wniosku ekstradycyjnego odłożyć aż do rozstrzygnięcia prośby o nadanie obywatelstwa.

Jednakże jeżeli prośbie o wydanie odmówiono z powodu, że osoba ścigana jest lub stała się obywatelem Państwa wezwanego, Wysokie Układające się Strony zobowiązują się ścigać i sądzić według swego ustawodawstwa odnośnych swych obywateli w ten

CONVENTION

entre la Pologne et la Roumanie relative à l'extradition des infracteurs et à l'entr'aide judiciaire en matière pénale.

LE PRÉSIDENT
DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE

et

SA MAJESTÉ LE ROI DE ROUMANIE

désirant régler les questions qui ont trait à l'extradition des infracteurs et à l'entr'aide judiciaire en matière pénale,

ont décidé de conclure une Convention et ont nommé à cet effet comme Plénipotentiaires:

Le Président de la République de Pologne:

Son Excellence le Comte Jean SZEMBEK, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Pologne à Bucarest,

Sa Majesté le Roi de Roumanie:

Son Excellence Monsieur Georges G. MIRONESCO, Ministre Secrétaire d'État au Département des Affaires Étrangères,

lesquels après avoir échangé leurs pleins pouvoirs trouvés en bonne et due forme sont convenus de ce qui suit:

Chapitre premier.

Extradition des infracteurs.

Article premier.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à se livrer réciproquement, sur demande, les individus se trouvant sur le territoire de l'une d'Elles qui sont poursuivis ou qui ont été condamnés par les tribunaux de l'Autre pour des faits punis par les législations des deux États, — ne fut-ce que par une seule des législations en vigueur dans une partie de leurs territoires, d'une peine privative de liberté de deux ans ou d'une peine plus grave.

Article 2.

Les Hautes Parties Contractantes n'extradent pas leurs nationaux et la République de Pologne n'extrade pas, en outre, les ressortissants de la Ville libre de Dantzig.

Dans le cas où l'individu réclamé aurait fait une demande de naturalisation devant les autorités de l'État requis, avant que la demande d'extradition soit parvenue audit État, ce dernier pourra ajourner sa décision concernant la demande d'extradition jusqu'à ce qu'il ait été statué sur la demande de naturalisation.

Toutefois, dans le cas où la demande d'extradition est refusée pour le motif que la personne réclamée est ou est devenue ressortissant de l'État requis, les Hautes Parties Contractantes s'engagent à poursuivre et juger, suivant leur législation, leurs

sam sposób, jak gdyby czyn został popełniony na ich własnym terytorjum.

Artykuł 3.

Państwo wezwane odmówi wydania:

a) z powodu przestępstw politycznych lub czynów będących w związku z przestępstwem politycznym.

Za przestępstwo polityczne ani za czyn pozostający w związku z takim przestępstwem nie będzie uważany zamach na życie naczelnika jakiegokolwiek państwa lub członka jego rodziny, jeśli zamach ten będzie stanowił zabójstwo (morderstwo) lub usiłowanie bądź uczestnictwo w tym czynie.

Nie będą również uważane za przestępstwa polityczne czyny polegające na podrabianiu lub przerabianiu pieniędzy i na puszczaniu w obieg pieniędzy fałszywych, ani czyny podstępne polegające na wytwarzaniu, przyjmowaniu lub nabywaniu narzędzi lub innych przedmiotów przeznaczonych z swej istoty do wytwarzania fałszywych pieniędzy lub przerabiania pieniędzy. Dotyczy to również usiłowania tych przestępstw i uczestniczenia w czynach wyżej wymienionych.

Tylko Państwo wezwane rozstrzyga o tem, czy przestępstwo popełnione jest lub nie jest przestępstwem politycznym;

b) z powodu przestępstw o charakterze ściśle wojskowym;

c) z powodu przestępstw o charakterze wyłącznie prasowym;

d) z powodu czynów wykraczających tylko przeciw ustawom celnym, podatkowym lub innym ustawom skarbowym;

e) z powodu przestępstw, ściganych wyłącznie na podstawie skargi strony obrażonej, a których ściganie może być umorzony przez zrzeczenie się skargi;

f) jeżeli ściganie jest, według ustaw Państwa wezwanego, zastrzeżone wyłącznie własnemu sądownictwu tego Państwa;

g) jeżeli według ustaw obowiązujących we wszystkich dzielnicach Państwa wezwanego zachodzi przyczyna umorzenia ścigania lub kary;

h) jeżeli przeciw osobie, której wydania zażądano, z powodu tego samego przestępstwa toczyło się na obszarze Państwa wezwanego postępowanie karne, które zostało zakończone wyrokiem lub w inny sposób, chyba że według ustaw tego państwa zachodzą warunki wznowienia postępowania.

Jednakże uniewinnienie lub umorzenie postępowania nie stanowi przeszkody do wydania, jeżeli nastąpiło z tego tylko powodu, że przestępstwo zostało popełnione zagranicą.

Artykuł 4.

Wydania można odmówić, jeżeli przeciw osobie, której wydania zażądano, toczy się na obszarze Państwa wezwanego postępowanie karne z powodu tego samego przestępstwa.

Artykuł 5.

Wydanie osoby ściganej lub skazanej za przestępstwa, za które według ustaw Państwa wzywającego

nationaux respectifs de la même manière que si le fait avait été commis sur leur propre territoire.

Article 3.

L'extradition ne sera pas accordée:

a) pour délits politiques ou faits connexes à un délit politique.

Ne sera pas réputé délit politique ni fait connexe à un semblable délit l'attentat contre la vie d'un Chef d'État, d'un membre de sa famille, lorsque cet attentat constituera un homicide (assassinat) ou tentative ou complicité à ce fait.

Ne seront pas non plus réputés délits politiques les faits de falsification ou d'altération de monnaie et de mise en circulation de fausse monnaie, ainsi que les faits frauduleux de fabriquer, de recevoir ou de se procurer des instruments ou d'autres objets destinés par leur nature à la fabrication de fausse monnaie ou à l'altération des monnaies. Il en sera de même de la tentative de ces infractions et de la complicité aux faits ci-dessus spécifiés.

L'État requis est seul appelé à juger si l'infraction commise est ou non politique:

b) pour les infractions d'ordre purement militaire;

c) pour les infractions de presse proprement dites;

d) pour les infractions aux lois de douane, d'impôts ou d'autres lois financières;

e) pour les infractions dont la poursuite ne peut avoir lieu que sur la plainte de la partie lésée et peut être arrêtée par sa renonciation;

f) si l'action pénale est réservée, d'après les lois de l'État requis, exclusivement à la justice de ce dernier;

g) si on se trouve en présence d'une cause d'extinction de l'action pénale ou de la peine, suivant les législations en vigueur dans toutes les parties du territoire de l'État requis;

h) si pour le même fait une action pénale contre l'individu réclamé, intentée sur le territoire de l'État requis, a été terminée par un jugement ou d'une autre façon, à moins que d'après les lois de cet État une reprise de la procédure ne soit possible.

Toutefois, le jugement d'acquiescement ou l'ordonnance de non-lieu n'empêcheront pas l'extradition, s'ils ne s'appuient que sur le seul fait que l'infraction a été commise à l'étranger.

Article 4.

L'extradition peut être refusée si, pour le même fait, une action pénale est pendante contre l'individu réclamé sur le territoire de l'État requis.

Article 5.

Pour les infractions qui attirent d'après les lois de l'État requérant, la peine de mort ou la confisca-

jącego grozi kara śmierci lub ogólnej konfiskaty majątku, będzie uzależnione od formalnego zapewnienia udzielonego zgóry drogą dyplomatyczną Państwu wezwanemu, że kary powyższe nie zostaną zastosowane.

Artykuł 6.

Jeżeli osoba, której wydania zażądano, w Państwie wezwanem jest ścigana lub została skazana za inne przestępstwo aniżeli to, z powodu którego zażądano wydania, wówczas można odroczyć wykonanie ekstradycji aż do ukończenia postępowania karnego lub, w wypadku skazania, aż do wykonania kary. Odroczenie to nie będzie stanowiło przeszkody do powzięcia bezzwłocznie samej decyzji w sprawie wydania.

Gdyby jednak odroczenie wydania, o którym mowa w ust. 1, mogło pociągnąć za sobą według ustaw Państwa wzywającego przedawnienie lub inne ważne przeszkody, szkodliwe dla ścigania, wówczas można zezwolić na wydanie tymczasowe osoby ściganej, chyba że sprzeciwiałyby się temu względy szczególne, i pod warunkiem, że osoba wydana zostanie odesłana natychmiast, gdy tylko ukończone zostaną w Państwie wzywającym czynności śledcze, dla których skutecznienia żądano wydania tymczasowego.

Artykuł 7.

Jeżeli jedna z Wysokich Układających się Stron żąda wydania osoby, o której wydanie z powodu tego samego czynu zgłosiły żądania również inne Państwa, osoba ta zostanie wydana Państwu, na którego terytorjum czyn został popełniony. Jeśli to Państwo nie żąda wydania lub jeśli dany czyn został popełniony na terytorjum kilku Państw, lub jeśli zachodzą wątpliwości co do miejsca jego popełnienia, należy osobę ściganą wydać Państwu, którego jest obywatelem. Jeśli i to Państwo nie żąda wydania, osobę ściganą należy wydać Państwu, które zażądało pierwsze wydania.

Jeśli kilka Państw żąda wydania tej samej osoby z powodu różnych czynów, osoba ta zostanie wydana Państwu, którego jest obywatelem. Jeśli to Państwo wydania nie żąda, osoba ta zostanie wydana Państwu, które żąda wydania z powodu czynu, zagrożonego karą najcięższą. Gdyby wszystkie czyny były zagrożone karami równymi, zezwolenie na wydanie otrzyma Państwo, które pierwsze przedstawiło odnośne żądanie.

Postanowienia tego artykułu nie naruszają ewentualnych zobowiązań zaciągniętych przez którąkolwiek z Wysokich Układających się Stron wobec innych Państw.

Artykuł 8.

Osobę wydaną wolno ścigać lub wolno na niej wykonać karę z powodu przestępstwa popełnionego przed wydaniem, które nie było objęte zezwoleniem na wydanie, tylko w następujących przypadkach:

1) jeżeli Państwo, które przestępcę wydało, na to dodatkowo się zgodzi; zgody tej odmówić nie moż-

tion générale des biens, l'extradition du prévenu ou du condamné dépendra de l'assurance formelle, donnée préalablement par voie diplomatique à l'État requis, que ces peines ne seront pas appliquées.

Article 6.

Si l'individu réclamé est poursuivi ou s'il a été condamné sur le territoire de l'État requis pour une infraction autre que celle qui a motivé la demande d'extradition, son extradition pourra être différée jusqu'à ce que les poursuites soient terminées, ou, en cas de condamnation, jusqu'à ce qu'il ait subi sa peine. Cet ajournement n'empêchera pas de statuer sans délai au sujet de l'extradition.

Si l'ajournement d'extradition, mentionné à l'alinéa 1-er, pouvait cependant avoir comme effet, d'après les lois de l'État requérant, la prescription ou d'autres entraves importantes à la poursuite, on pourra accorder la remise temporaire de l'individu réclamé, à moins que des considérations spéciales ne s'y opposent et à la condition que l'extradé soit renvoyé aussitôt que, dans l'État requérant, les actes de l'instruction pour lesquels l'individu a été temporairement réclamé seront terminés.

Article 7.

Si l'individu, dont l'extradition a été demandée par l'une des Hautes Parties Contractantes, est également réclamé pour le même fait par plusieurs autres États, il sera livré à l'État sur le territoire duquel le fait a été commis. Si cet État ne demande pas l'extradition ou si le fait en question a été commis sur les territoires de plusieurs États, ou s'il y a des doutes au sujet de l'endroit où il a été commis, l'individu réclamé doit être livré à l'État dont il est ressortissant. Si cet État ne demande pas non plus l'extradition, l'individu réclamé doit être livré à l'État qui le premier a demandé l'extradition.

Si l'extradition du même individu est demandée par plusieurs États en raison de faits différents, cet individu sera livré à l'État dont il est ressortissant. Si cet État ne demande pas l'extradition, l'individu réclamé sera livré à l'État qui demande l'extradition en raison d'un fait passible de la peine la plus forte. Au cas où tous les faits seraient passibles de peines égales, l'extradition sera accordée à l'État qui le premier en a présenté la demande.

Les dispositions de cet article ne portent pas atteinte aux engagements éventuels pris antérieurement par l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes vis-à-vis d'autres États.

Article 8.

L'individu extradé ne pourra être poursuivi ou puni pour une infraction commise avant son extradition et pour laquelle l'extradition n'a pas été accordée, que dans les cas suivants:

1) si l'État qui a accordé l'extradition y donne son consentement supplémentaire, ce consentement

na, jeżeli zachodzą warunki uzasadniające w myśl niniejszej konwencji żądanie wydania;

2) jeżeli osoba wydana oświadczy swą zgodę na to; oświadczenie takie winno być złożone do protokołu sądowego, którego odpis uwierzytelniony należy przesłać Państwu, które przestępcę wydało; postanowienie to nie ma zastosowania do przestępstw, co do których wydanie jest niedopuszczalne (art. 3);

3) jeżeli osoba wydana w ciągu miesiąca po ukończeniu postępowania karnego albo, w razie skazania, po wykonaniu lub darowaniu kary zaniedba z własnej winy opuścić obszar Państwa, któremu ją wydano, albo jeśli z własnej woli tam powróci.

Artykuł 9.

Osobę wydaną wolno wydać dalej Państwu trzeciemu tylko pod warunkiem, że Państwo, z którego ją sprowadzono, uprzednio się na to zgodziło, albo jeśli zachodzą warunki, wymienione w art. 8 p. 1 do 3.

Artykuł 10.

Wniosek o wydanie winien być przesłany w drodze dyplomatycznej. We wniosku tym winno być podane obywatelstwo osoby, której wydania się żąda.

Do wniosku o wydanie należy dołączyć: nakaz aresztowania wydany przez właściwy sąd, albo prawomocny wyrok skazujący, albo jakikolwiek inny akt sądowy posiadający tę samą moc. W dokumentach powyższych, dołączonych do wniosku ekstradycyjnego, winno być określone przestępstwo, do którego odnosi się żądanie ekstradycyjne, z krótkim przedstawieniem stanu faktycznego i z przytoczeniem tekstu przepisów karnych, mających zastosowanie. Przy przestępstwach przeciw własności należy też, o ile można, podać wysokość szkody wyrządzonej lub zamierzonej.

Pożądane jest zamieszczenie bądź we wniosku ekstradycyjnym, bądź w którymkolwiek z dołączonych do niego dokumentów — rysopisu osoby, której wydania się żąda, oraz dołączenia jej fotografii i przytoczenie wszelkich innych okoliczności, mogących służyć do stwierdzenia tożsamości osoby. Powyższe dokumenty winny być przedstawione w oryginałach lub w wierzytelnych odpisach.

Do wniosku o wydanie i do jego załączników winny być dołączone należycie uwierzytelnione tłumaczenia na język Państwa wezwanego, o ile dokumenty te nie są sporządzone w tym języku.

Artykuł 11.

O ile wydanie odrazu nie wydaje się niedopuszczalnem, Państwo wezwane przedsięwzięć bezzwłocznie wszelkie środki potrzebne do zatrzymania osoby ściganej i zapobieżenia jej ucieczce. Gdyby zachodziły wątpliwości co do tego, czy można zgodzić się na wydanie, można zażądać od Państwa wzywającego wyjaśnień.

Gdyby Państwo to w ciągu 4 tygodni, licząc od wysłania odnośnego pisma, nie nadesłało wystarczająco

ne peut être refusé si les conditions motivant la demande d'extradition sont remplies d'après les stipulations de la présente Convention;

2) si l'individu extradé déclare y consentir. Cette déclaration devra être consignée dans un procès-verbal dont une expédition authentique devra être transmise à l'État qui a livré l'inculpé. Cette disposition ne s'applique pas aux infractions pour lesquelles l'extradition n'est pas admissible (art. 3);

3) si l'individu extradé a manqué par sa propre faute de quitter le territoire de l'État auquel il a été livré pendant un mois après la fin de la procédure pénale ou, en cas de condamnation, après qu'il ait subi la peine ou que celle-ci lui ait été remise, ou s'il y retourne de son propre gré.

Article 9.

La réextradition de l'individu extradé à un État tiers ne pourra être accordée que si l'État qui l'a livré y donne préalablement son consentement ou bien conformément aux conditions mentionnées à l'art. 8, No. 1 — 3.

Article 10.

La demande d'extradition sera adressée par la voie diplomatique. Dans la demande d'extradition sera indiquée la nationalité de l'individu réclamé.

La demande d'extradition doit être accompagnée d'un mandat d'arrêt émis par l'autorité judiciaire compétente, d'un jugement de condamnation passé en force de chose jugée ou tout autre acte judiciaire ayant la même force. Les documents susmentionnés annexés à la demande de l'extradition doivent indiquer l'infraction qui motive cette demande avec un bref exposé des faits incriminés et le texte des lois pénales applicables. En cas d'infractions contre la propriété, il faut indiquer de même, autant que possible, le montant du dommage causé ou tenté.

Il est à désirer que soit la demande d'extradition, soit un des documents y annexés contienne le signalement de l'individu réclamé avec sa photographie et tous autres renseignements pouvant établir son identité. Les documents mentionnés seront produits en original ou en expédition authentique.

La demande d'extradition et ses annexes seront accompagnées d'une traduction dûment certifiée dans la langue de l'État requis, à moins que ces documents ne soient rédigés dans cette langue.

Article 11.

Si l'extradition ne paraît pas à première vue inadmissible, l'État requis prendra immédiatement toutes les mesures nécessaires pour s'assurer de la personne réclamée et pour empêcher son évasion. S'il y a des doutes sur la question de savoir si l'extradition peut être accordée, des explications peuvent être demandées à l'État requérant.

Si cet État ne fournissait pas des explications suffisantes dans le délai de quatre semaines à partir

jących wyjaśnień, można środki zabezpieczające uchylić. Termin ten może być, na uzasadnione żądanie, przedłużony.

Artykuł 12.

W wypadkach nagłych należy nawet przed otrzymaniem wniosku ekstradycyjnego osobę ściganą tymczasowo zaarrestować, jeśli wydanie nie wydaje się od razu niedopuszczalnym, a to na podstawie pisma powołującego się wyraźnie na istnienie jednego z dokumentów, wyszczególnionych w art. 10 ust. 2, i wymieniającego rodzaj czynu karygodnego.

Pisma takie mogą być przesyłane przez sądy, urzędy prokuratorskie i władze bezpieczeństwa (policyjne) Państwa wzywającego bezpośrednio do właściwych władz Państwa wezwanego, pocztą lub telegraficznie.

Nawet w braku jakiegokolwiek wniosku należy zarządzić tymczasowe zaarrestowanie osoby, która została na terytorjum jednego z obu Państw wysłana wskutek ogłoszenia, zamieszczonego w dzienniku policyjnym tegoż Państwa na żądanie Państwa wzywającego.

Artykuł 13.

O dniu i miejscu tymczasowego zaarrestowania w wypadkach nagłych należy bezzwłocznie i bezpośrednio zawiadomić władzę wzywającą i ścigającą tudzież Ministerstwo Sprawiedliwości Państwa wezwanego.

Osobę tymczasowo zaarrestowaną należy wypuścić na wolność, jeżeli w przeciągu 30 dni od dnia zaarrestowania władza, która dokonała arestowania, nie otrzyma jednego z dokumentów, wyszczególnionych w art. 10 ust. 2. Na żądanie uzasadnione arest ten można jednak przedłużyć o dni 14.

W wypadkach wspomnianych w poprzednim ustępie przesłanie dokumentów może nastąpić w drodze bezpośredniej.

Osobę tymczasowo zaarrestowaną można wypuścić na wolność, jeżeli w przeciągu sześciu tygodni od dnia jej zaarrestowania Ministerstwo Spraw Zagranicznych Państwa wezwanego nie otrzyma wniosku o wydanie.

Artykuł 14.

Osoba zaarrestowana w myśl postanowień art. 11, 12, 13 nie może być zwolniona za kaucją ani za poręczeniem.

Artykuł 15.

Wszelkie przedmioty pochodzące z przestępstwa lub mogące służyć do udowodnienia przestępstwa, które w chwili schwytania osoby ściganej znajdowały się w jej posiadaniu, lub później zostały wykryte, — należy zająć i wydać Państwu wzywającemu równocześnie z oskarżonym.

Wydanie przedmiotów, określonych w ust. 1 nastąpi także i wówczas, gdy wydanie przestępcy byłoby wprawdzie dopuszczalne, ale z powodu jego śmierci lub ucieczki nie może nastąpić.

du jour où la note respective aura été expédiée, les mesures de prévention pourront être révoquées. Ce délai pourra, sur demande motivée, être prolongé.

Article 12.

Dans les cas urgents, avant même que la demande d'extradition ait été présentée, l'arrestation provisoire de l'individu poursuivi sera effectuée, à moins que l'extradition ne paraisse à première vue inadmissible, à la suite d'une communication contenant la mention expresse de l'existence d'un des actes spécifiés à l'art. 10, alinéa 2, et l'indication de la nature du fait incriminé.

Ces communications pourront être transmises par les tribunaux, les ministères publics ou les autorités de sûreté (de police) de l'Etat requérant, directement aux autorités compétentes de l'Etat requis par la poste ou le télégraphe.

Doit être arrêté provisoirement, même sans aucune demande, l'individu découvert sur le territoire de l'un des deux Etats et qui a été inscrit sur le Bulletin de police à la demande de l'Etat requérant.

Article 13.

La date et le lieu d'arrestation provisoire dans les cas urgents doivent être sans délai communiqués directement à l'autorité requérante et à l'autorité ayant ordonné la poursuite, ainsi qu'au Ministère de la Justice de l'Etat requis.

L'individu arrêté provisoirement sera remis en liberté si, dans les trente jours à partir de la date de l'arrestation, l'autorité qui l'a effectuée n'a pas reçu notification d'un des actes spécifiés à l'article 10, alinéa 2. Toutefois, sur demande motivée, cette arrestation pourra être prolongée de quatorze jours.

Dans les cas mentionnés à l'alinéa précédent, les documents pourront être transmis directement.

L'individu arrêté provisoirement pourra être remis en liberté si dans un délai de six semaines à partir du jour de l'arrestation, le Ministère des Affaires Etrangères de l'Etat requis n'a pas reçu la demande d'extradition.

Article 14.

L'individu arrêté, conformément aux dispositions des art. 11, 12 et 13, ne pourra être mis en liberté moyennant une caution ou une garantie.

Article 15.

Tous les objets provenant de l'infraction, ainsi que les objets pouvant servir de pièces à conviction qui au moment de l'arrestation de l'individu réclamé se trouveraient en sa possession ou qui seraient découverts ultérieurement, seront saisis et remis à l'Etat requérant en même temps que l'inculpé.

La remise des objets mentionnés à l'alinéa 1-er, se produira lors même que l'extradition, bien qu'admissible, ne peut s'effectuer par suite de la mort ou de l'évasion de l'individu réclamé.

Państwo wezwane o wydanie przedmiotów, określonych w ust. 1 może je tymczasowo zatrzymać, jeżeli potrzebuje ich samo do przeprowadzenia przewodu karnego.

Zezwalając na wydanie przedmiotów wspomnianych w niniejszym artykule, Państwo wezwane będzie mogło poczynić wszelkie zastrzeżenia, jakie będzie uważało za wskazane dla zachowania praw osób trzecich.

Artykuł 16.

Każde Państwo ponosi samo, bez regresu do drugiej Strony Umawiającej się, wszelkie koszty i opłaty, które spowodowane zostały w obrębie jego terytorjum postępowaniem w sprawie wydania przestępcy lub przedmiotów, wymienionych w art. 15, a między innymi, koszty zaareztowania, utrzymania i przewozu osoby ściganej oraz przechowywania i przewozu wspomnianych przedmiotów.

Państwo wydające winno jednak zawiadomić Państwo wzywające o wysokości powyższych kosztów, aby to ostatnie Państwo mogło je sciągnąć od osoby zobowiązanej do ich zwrotu. Sumy ściągnięte zostaną zwrócone Państwu wezwanemu.

Artykuł 17.

Jeżeli trzecie Państwo wydaje przestępcę jednej z Wysokich Układających się Stron, wówczas druga Strona zezwoli, na żądanie, na przewóz ekstradenta przez swoje terytorjum.

Warunki, określone w art. 1, 2, 3, 5 i 10 stosują się również do przewiezienia.

Wszelkie koszty, związane z przewozem oskarżonego a powstałe na obszarze Państwa wezwanego, winno zwrócić Państwo wzywające.

Rozdział II.

Pomoc prawna w sprawach karnych.

Artykuł 18.

Wysokie Układające się Strony zobowiązują się udzielać sobie wzajemnie, na prośbę, pomocy prawnej w sprawach karnych.

Artykuł 19.

Pomoc prawna obejmuje:

- 1) doręczanie wszelkich pism, dotyczących przewodu sądowego, nie wyłączając wyroków;
- 2) badanie oskarżonych, świadków i biegłych, oględziny, rewizje, zajęcia i wydanie wszelkich przedmiotów pochodzących z przestępstwa lub mogących służyć do udowodnienia przestępstwa (dowodów rzeczowych) i wszelkie inne czynności śledcze;
- 3) przesyłanie dokumentów, akt sądowych, jak również odpisów z tych akt;
- 4) udzielanie wyjaśnień z rejestrów karnych.

Jednak wyroków karnych nie wykonywa się.

L'État auquel sont réclamés les objets mentionnés à l'alinéa 1-er, peut les garder, à titre temporaire, s'il en a besoin pour la procédure pénale.

En accordant la remise des objets mentionnés dans le présent article, l'État requis sera libre de faire toutes les réserves qu'il jugerait nécessaires pour sauvegarder les droits des tiers.

Article 16.

Resteront à la charge de chaque État, sans droit à la restitution, tous frais et taxes occasionnés dans les limites de son territoire par la procédure de l'extradition de l'inculpé ou de la remise des objets mentionnés à l'art. 15 et entre autres les frais d'arrestation, d'entretien et de transport de l'individu poursuivi, ainsi que ceux de consignation et de transport des objets ci-dessus mentionnés.

L'État qui livre l'extradé doit néanmoins communiquer à l'État requérant le montant de ces frais, afin que ce dernier puisse les réclamer à la personne obligée à les rembourser. Le montant des sommes perçues revient à l'État requis.

Article 17.

Si un État tiers livre un infracteur à une des Hautes Parties Contractantes, l'Autre, sur demande, accordera le transit de l'extradé à travers son territoire.

Les conditions prévues aux art. 1, 2, 3, 5 et 10, relatives à l'extradition s'appliquent aussi au transit.

Tous frais occasionnés par le transit de l'inculpé sur le territoire de l'État requis, seront restitués par l'État requérant.

Chapitre II.

Entr'aide judiciaire en matière pénale.

Article 18.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à se prêter mutuellement, sur demande, aide judiciaire dans les affaires pénales.

Article 19.

L'aide judiciaire comprend:

- 1) la signification et la notification de tout acte de procédure, y compris des jugements;
 - 2) l'audition des inculpés, des témoins et d'experts, la descente sur les lieux, perquisitions, saisie et envoi de tous objets provenant de l'infraction ou pouvant servir de preuve (des pièces à conviction) et tout autre acte d'instruction;
 - 3) la communication des actes, des dossiers, ainsi que des expéditions de ces derniers;
 - 4) la communication des renseignements des casiers judiciaires.
- Toutefois, l'exécution des jugements en matière pénale ne pourra avoir lieu,

Artykuł 20.

Prośba o pomoc prawną winna określać czynność, która ma być spełniona, a także zawierać wszelkie dane potrzebne do jej spełnienia.

Wnioski o doręczenie winny w szczególności zawierać adres odbiorcy i określenie rodzaju pisma lub dokumentu, który ma być doręczony.

Nadto należy w prośbie o pomoc prawną wymienić sprawę karną, dla której pomoc jest potrzebna, podać nazwiska, zawód, miejsce zamieszkania i obywatelstwo wszystkich oskarżonych, przedstawić zwięźle stan faktyczny sprawy i powołać odpowiednie przepisy karne.

Artykuł 21.

Do prośby o pomoc prawną i jej załączników oraz do wszelkiej korespondencji dotyczącej sprawy pomocy prawnej winny być dołączone należycie uwierzytelnione tłumaczenia na język państwa wezwanego, jeśli akty te nie są sporządzone w tym języku.

W stosunkach pomiędzy władzami sądowymi w okręgach sądów apelacyjnych — z jednej strony we Lwowie, z drugiej strony w Czerniowcach dołączanie tłumaczeń nie jest niezbędne.

Artykuł 22.

Prośby o pomoc prawną i akta stwierdzające wykonanie tych prośb oraz wszelką inną korespondencję w sprawach pomocy prawnej będą władze sądowe i prokuratorskie jednego Państwa adresowały do władz sądowych i prokuratorskich drugiego Państwa i przesyłały w drodze dyplomatycznej.

Jednakże w okręgach sądów apelacyjnych — z jednej strony — we Lwowie, z drugiej — w Czerniowcach władze sądowe będą się z sobą komunikowały bezpośrednio.

W razie niewłaściwości władzy wezwanej należy prośbę o pomoc prawną z urzędu przekazać władzy właściwej tegoż Państwa a władzę wzywającą o tem zawiadomić.

Artykuł 23.

Można odmówić pomocy prawnej:

1) jeżeli żądana czynność nie należy, w Państwie wezwanem, do zakresu działania władz sądowych;

2) jeżeli Państwo wezwane uważa, że udzielenie pomocy prawnej mogłoby naruszyć jego prawa zwierzchnicze lub jego bezpieczeństwo;

3) jeżeli chodzi o taki czyn, który według ustaw Państwa wezwanego nie podlega karze lub stanowi przestępstwo polityczne albo ściśle wojskowe;

4) jeżeli postępowanie karne, wszczęte w Państwie wzywającym, odnosi się do obywatela państwa wezwanego, nie przebywającego na terytorjum państwa wzywającego;

5) jeżeli osobie wezwanej grozi się, na wypadek niestawienia się, zarządzeniami przymusowymi lub innymi sankcjami;

Article 20.

La commission rogatoire doit préciser l'acte à effectuer et contenir également les données nécessaires pour en assurer l'exécution.

En particulier, les demandes de notification doivent contenir l'adresse du destinataire et la nature de l'acte ou du document à notifier.

En outre, il y a lieu d'indiquer dans la commission rogatoire la cause pénale pour laquelle l'aide est nécessaire, désigner les noms, profession, domicile et nationalité de tous les inculpés, faire un exposé bref et citer les lois pénales respectives.

Article 21.

La commission rogatoire et ses annexes, ainsi que toute correspondance en matière d'aide judiciaire, seront accompagnées de la traduction dûment certifiée dans la langue de l'État requis, si lesdits actes ne sont pas rédigés dans cette langue.

En ce qui concerne la communication entre les autorités judiciaires dans les arrondissements des Cours d'appel de Lwów d'une part, et de Cernăuți d'autre part, la traduction ne sera pas indispensable.

Article 22.

Les Commissions rogatoires et les pièces constatant leur exécution, ainsi que les pièces de toute autre correspondance en matière d'aide judiciaire seront adressées par les autorités judiciaires et les ministères publics d'un État aux autorités judiciaires et aux ministères publics de l'autre État et transmises par la voie diplomatique.

Toutefois, les autorités judiciaires se trouvant dans les circonscriptions des Cours d'appel de Lwów d'une part, et de Cernăuți d'autre part, pourront communiquer directement entre elles.

En cas d'incompétence de l'autorité requise, la commission rogatoire sera transmise d'office à l'autorité compétente du même État, ce dont l'autorité requérante sera informée.

Article 23.

L'exécution de la Commission rogatoire pourra être refusée:

1) si l'objet de la demande n'entre pas, dans l'État requis, dans les attributions du pouvoir judiciaire;

2) si l'État requis juge que l'exécution de la commission rogatoire est de nature à porter atteinte à sa souveraineté ou à sécurité;

3) s'il est question d'un fait qui, d'après les lois de l'État requis, n'est pas punissable ou constitue un délit politique ou purement militaire;

4) si l'action pénale en question, intentée dans l'État requérant, concerne un ressortissant de l'État requis qui ne se trouve pas sur le territoire de l'État requérant;

5) si la personne citée est menacée de mesures de contrainte ou d'autres sanctions, en cas de non-comparution;

6) przesłania akt i dokumentów można odmówić nadto wówczas, gdyby zachodziły szczególniejsze trudności co do tego przesłania. Jednakże w tym przypadku odmowa nie będzie stanowiła przeszkody do udzielenia odpisów, które zostaną sporządzone na koszt Państwa wzywającego.

Artykuł 24.

Jeśli prośba o pomoc prawną dotyczy rewizji lub zajęcia i przesłania dowodów rzeczowych, natenczas uczyni się jej zadość tylko wówczas, jeżeli zachodzą warunki, od których w myśl postanowień niniejszej konwencji zależy wydanie.

Artykuł 25.

Prośbę o pomoc prawną załatwia się w formie przepisanej przez prawo obowiązujące w państwie wezwanem.

Należy jednak uczynić zadość żądaniu władzy wzywającej, by została zachowana pewna szczególna forma postępowania, byleby forma ta nie sprzeciwiała się ustawodawstwu Państwa wezwanego.

Władza powołana do wykonania prośby o pomoc prawną winna stosować takie same środki przymusu, jakie stosuje przy wykonywaniu prośb o pomoc prawną pochodzących od władz krajowych.

Protokoły i akta, obejmujące wyniki wykonania prośby o pomoc prawną, należy zwracać Państwu wzywającemu bez dołączenia przekładów.

Artykuł 26.

Jeżeli prośba dotyczy doręczenia, natenczas jako dowód doręczenia służy bądź potwierdzenie odbioru przez odbiorcę należycie datowane i uwierzytelnione, bądź zaświadczenie Państwa wezwanego, stwierdzające fakt, formę i datę doręczenia.

Jeżeli pismo przeznaczone do doręczenia przesłano w dwóch egzemplarzach, wówczas potwierdzenie odbioru lub zaświadczenie należy umieścić na jednym z tych egzemplarzy lub je do niego dołączyć. Egzemplarz ten należy zwrócić władzy wzywającej.

Artykuł 27.

Jeżeli pomoc prawną polega na zatrzymaniu i przesłaniu przedmiotów, określonych w art. 19 p. 2, wówczas mają zastosowanie przepisy art. 15 ust. 3 i 4.

Artykuł 28.

Jeżeli w sprawie karnej, toczącej się w sądzie jednej z Wysokich Układających się Stron, uznano za potrzebne wezwać do osobistego stawienia się świadka lub biegłego, znajdującego się na terytorjum drugiej Strony, władza właściwa tejże Strony doręcza im odpowiednio wezwania.

Koszty takiego stawiennictwa ponosi Państwo wzywające. W wezwaniu winna być wymieniona suma, którą ma otrzymać świadek bądź biegły z tytułu kosztów podróży i pobytu, jak również suma zaliczki, którą Państwo wezwane może mu wypłacić z zastrzeżeniem zwrotu przez Państwo wzywające,

6) la communication des dossiers et documents pourra également être refusée dans le cas où des difficultés particulières surgiraient quant à cette communication. Dans ce cas, le refus ne constituera cependant pas un obstacle à la communication des copies qui seront faites aux frais de l'État requérant.

Article 24.

Lorsqu'une perquisition ou une saisie et l'envoi des pièces à conviction est demandée, il ne sera donné suite à la commission rogatoire que dans le cas où existent les conditions nécessaires pour donner lieu à l'extradition d'après les stipulations de la présente Convention.

Article 25.

La commission rogatoire sera exécutée dans la forme prescrite par la législation de l'État requis.

Toutefois, il sera déféré à la demande de l'autorité requérante tendant à ce qu'il soit procédé suivant une forme spéciale, pourvu que cette forme ne soit pas contraire à la législation de l'État requis.

L'autorité saisie de l'exécution de la commission rogatoire devra user des mêmes moyens de contrainte que pour l'exécution des commissions rogatoires émanant des autorités de l'État requis.

Les procès-verbaux et les actes contenant le résultat de l'exécution des commissions rogatoires seront transmis à l'État requérant sans traduction.

Article 26.

Si la demande concerne la notification d'un acte, la preuve de la signification se fera au moyen, soit, d'un récépissé signé par le destinataire, dûment daté et légalisé, soit d'une attestation de l'État requis constatant le fait, la forme et la date de la signification.

Si l'acte à signifier a été transmis en double exemplaire, le récépissé ou l'attestation doit se trouver sur l'un des doubles ou y être annexé. Cet exemplaire sera retourné à l'autorité requérante.

Article 27.

Dans le cas où la demande d'aide judiciaire porte sur la saisie et l'envoi des objets mentionnés à l'art. 19, p. 2, les dispositions de l'art. 15, alinéa 3 et 4, seront appliquées.

Article 28.

Si dans une cause pénale pendante devant les tribunaux d'une des Hautes Parties Contractantes la comparution personnelle d'un témoin ou d'un expert se trouvant sur le territoire de l'Autre est jugée nécessaire, les autorités compétentes de celle-ci lui transmettront l'assignation.

Les frais de cette comparution seront supportés par l'État requérant et l'assignation indiquera la somme à allouer au témoin ou expert à titre de frais de voyage et de séjour, ainsi que le montant de l'avance que l'État requis pourra lui faire, à charge de remboursement par l'État requérant, aussitôt que la

gdy tylko osoba wezwana oświadczy gotowość uczynienia zadość wezwaniu.

Zaden świadek lub biegły, bez względu na swoje obywatelstwo, znajdujący się na terytorjum jednej Wysokiej Układającej się Strony, który na wezwanie stawił się dobrowolnie przed sądem drugiej Strony, nie może być tutaj ścigany, przytrzymany ani nie można na nim wykonać kary z jakiegokolwiek powodu za czyny lub z powodu skazań, poprzedzających stawiennictwo.

Osoby te tracą jednak ten przywilej, jeśli z własnej winy nie opuszczą terytorjum Państwa wzywającego w ciągu siedmiu dni od chwili, gdy ich obecność u władz sądowych przestała być potrzebna.

Jeżeli osoba wezwana znajduje się w więzieniu na terytorjum Państwa wezwanego, wówczas można zgodzić się na jej stawienie się pod warunkiem, że osoba ta wyrazi na to swą zgodę, i z jednoczesnym zobowiązaniem się do odesłania jej w czasie jak najkrótszym. Prośbie takiej można odmówić tylko ze szczególnych przyczyn.

Artykuł 29.

Nie zwraca się wzajemnie żadnych opłat i wydatków, spowodowanych udzieleniem pomocy prawnej w sprawach karnych, z wyjątkiem odszkodowania wypłaconego świadkom lub biegłym.

Wysokość tych opłat i wydatków winna jednak być podana do wiadomości Państwa wzywającego, aby ono mogło ściągnąć je od osoby obowiązanej do ich zwrotu. Suma ściągnięta zostanie zwrócona Państwu wezwanemu.

Artykuł 30.

Wysokie Układające się Strony zobowiązują się przysyłać sobie wzajemnie, bez wszelkich opłat, odpisy kart karnych lub wyciągi z prawomocnych wyroków skazujących, które dotyczą obywateli drugiego Państwa. Oba Państwa będą się ponadto wzajemnie zawiadamiały o dalszych orzeczeniach, odnoszących się do takich wyroków.

Postanowienia ustępu poprzedniego nie mają zastosowania, gdy według przepisów obowiązujących w okręgu sądu, który wydał wyrok, wyroku takiego nie wnosi się do rejestru karnego.

Zawiadomienia wzajemne, o których mowa w ustępie pierwszym, winny odbywać się drogą dyplomatyczną i w języku Państwa, od którego pochodzą.

Artykuł 31.

Ministerstwa Sprawiedliwości Wysokich Układających się Stron będą sobie, na żądanie, udzielały wyjaśnień o ustawodawstwie obowiązującym na terytorjum ich Państw a w danym razie o orzecznictwie, dotyczącym określonych kwestyj.

Artykuł 32.

Jeślioby obywatel jednej z Wysokich Układających się Stron lub Państwo samo było stroną cywilną w postępowaniu karnem, toczącym się na tery-

personne citée déclarera vouloir se rendre à l'assignation.

Aucun témoin ou expert, quelle que soit sa nationalité, se trouvant sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes et qui, cité par Elle, comparaitra volontairement devant les tribunaux de l'Autre ne pourra y être poursuivi, détenu ni puni, sous aucun motif, pour des faits ou condamnations antérieurs à sa comparution.

Ces personnes perdront toutefois cet avantage, si elles ne quittent pas, de leur propre faute, le territoire de l'État requérant dans les sept jours à partir du moment où leur présence devant les instances judiciaires n'y était plus nécessaire.

Si la personne citée se trouve en détention sur le territoire de l'État requis, sa comparution pourra être accordée si la personne réclamée donne son consentement et sous l'engagement qu'elle y sera renvoyée le plus tôt possible. Une pareille demande ne pourra être refusée à moins de considérations spéciales.

Article 29.

L'aide judiciaire dans les affaires pénales ne donne pas lieu au remboursement de taxes et de frais de quelque nature que ce soit, sauf les indemnités payées aux témoins ou aux experts.

Le montant de ces taxes et frais devra être porté à la connaissance de l'État requérant afin qu'il puisse le réclamer à la personne tenue de le rembourser. Le montant qui en sera perçu revient à l'État requis.

Article 30.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à se communiquer réciproquement, sans restitution des frais, les expéditions des bulletins des casiers judiciaires ou les extraits des jugements de condamnation passés en force de chose jugée se rapportant aux ressortissants de l'autre Partie. En outre, les Hautes Parties Contractantes se communiqueront les décisions ultérieures, concernant lesdits jugements.

Les dispositions de l'alinéa précédent ne seront pas appliquées dans le cas où, d'après les lois en vigueur sur le territoire de la circonscription du tribunal qui a prononcé le jugement, ce jugement n'est pas porté sur le casier judiciaire.

Les communications réciproques dont il est question à l'alinéa 1-er se feront par voie diplomatique et dans la langue de l'État qui les fait.

Article 31.

Les Ministères de la Justice des Hautes Parties Contractantes se fourniront, sur demande, des informations sur la législation en vigueur sur le territoire de leur État et, le cas échéant, sur la jurisprudence dans des questions concrètes.

Article 32.

Si des ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes, ou l'État même, sont partie civile dans un procès pénal qui a lieu sur le territoire de

torjum drugiej Strony, ta ostatnia Strona zobowiązuje się przyznać im wszystkie te uprawnienia, które jej ustawodawstwo przyznaje obywatelom własnym.

Artykuł 33.

Niniejsza konwencja będzie ratyfikowana a dokumenty ratyfikacyjne zostaną wymienione w Warszawie jak najrychlej.

Wejdzie ona w życie w dwa miesiące po dacie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Konwencja niniejsza może być wypowiedziana, a w tym wypadku skutki jej ustaną po upływie 6 miesięcy od wypowiedzenia, notyfikowanego przez jedną lub drugą z Wysokich Układających się Stron.

Na dowód czego wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszą konwencję i wycisnęli na niej swe pieczęcie.

Sporządzono w dwóch egzemplarzach, w Bukareszcie, 26 marca 1930 r.

M. P. J. Szembek

M. P. G. G. Mironesco

Zaznajomiwszy się z powyższą konwencją, uznaliśmy ją i uznajemy za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych; oświadczamy, że jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 8 kwietnia 1932 r.

(—) I. Mościcki

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
za Prezesa Rady Ministrów

(—) Wł. Zawadzki

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) August Zaleski

L. S.

l'autre Partie Contractante, cette dernière s'oblige à leur accorder tous les droits que ses propres lois reconnaissent aux nationaux.

Article 33.

La présente Convention sera ratifiée et les instruments de ratification en seront échangés à Varsovie, aussitôt que faire se pourra.

Elle entrera en vigueur deux mois après la date de l'échange des ratifications.

La présente Convention pourra être dénoncée et, dans ce cas, ses effets cesseront à l'expiration d'un délai de six mois à partir de la dénonciation notifiée par l'une ou l'autre des Hautes Parties Contractantes.

En Foi de Quoi, les Plénipotentiaires susnommés ont signé la présente Convention et l'ont revêtue de leurs cachets.

Fait en double exemplaire à Bucarest, le 26 mars 1930.

L. S. J. Szembek

L. S. G. G. Mironesco

Après avoir vu et examiné ladite Convention, Nous l'avons approuvée et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclarons qu'elle est acceptée, ratifiée et confirmée et promettons qu'elle sera inviolablement observée.

En Foi de Quoi Nous avons donné les Présentes, revêtues du Sceau de la République.

À Varsovie, le 8 avril 1932.

(—) I. Mościcki

Par le Président de la République
p. Le Président du Conseil des Ministres

(—) Wł. Zawadzki

Le Ministre des Affaires Étrangères:

(—) August Zaleski

L. S.